

หลักสูตร การพัฒนาครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อป้องกันแก้ไขความผิดเพี้ยน จากกระแสสังคมเกี่ยวกับความเชื่อที่ผิดและการปฏิบัติผิดในศาสนพิธี

๑. เหตุผลและความจำเป็น

พระพุทธศาสนาเป็นศูนย์รวมยึดเหนี่ยวจิตใจ ทำให้สังคมมีคุณธรรม มีความสงบสุข เพราะได้เข้าถึงแก่นพระธรรม แต่ชาวพุทธส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงธรรมะได้โดยตรง จึงต้องอาศัย ศาสนพิธีเป็นเครื่องนำทางเบื้องต้น เป็นเครื่องเชื่อมโยงให้เข้าถึงธรรมะ ศาสนพิธีจึงมีความสำคัญ ในฐานะเป็นด่านแรก ที่จะชักจูงให้เข้าถึงแก่นพระธรรม และเป็นสิ่งบำรุงขวัญกำลังใจ และจรรโลงใจผู้คนตลอดมา ศาสนพิธีจึงกลายเป็นส่วนหนึ่งที่จำเป็นในวิถีชีวิตคนไทยตั้งแต่เกิดจนตาย

แต่ในยุคแห่งการสื่อสารสมัยใหม่ ศาสนพิธีได้ผิดเพี้ยนไปจากหลักพุทธศาสนา และ จะผิดเพี้ยนขยายวงกว้างออกไปแบบภูไม้กลับ เนื่องจากความผิดเพี้ยนดังกล่าวมิใช่เป็นความ ผิดเพี้ยนที่โรงเรียนเดียว วัดเดียว หรือชุมชนเดียว แต่ได้มีการกระจายความผิดเพี้ยนดังกล่าวสู่โลก แห่งการสื่อสารยุคใหม่หรือโลกโซเชียลมากมาย ส่งผลให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านเข้าใจผิด สังคมเข้าใจผิด ครูอาจารย์เข้าใจผิดไปตามกระแสสังคม ทำให้มีการเรียนการสอนที่ผิด ปฏิบัติผิด ในที่สุดศาสน พิธีที่ผิดนั้นแหละจะกลายเป็นปัญหาสังคม และต่อไปบางเรื่องที่เชื่อผิดก็จะกลายเป็นการทำลาย พระพุทธศาสนาด้วย ขอยกตัวอย่างความผิดเพี้ยน เป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ความผิดเพี้ยนด้านความเชื่อและปฏิบัติผิด

เช่น เชื่อว่าการบวชนาคต้องสนุกและเสียงดังจนเกิดปัญหาที่โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ที่ มีผู้คนที่เมาสุราเข้าไปทำร้ายร่างกายครูที่ห้ามทำเสียงดัง เป็นข่าวใหญ่ในปี ๒๕๖๒ เชื่อว่า แหนาค ๙ รอบแก้บนได้ จึงแหกกัน ๙ รอบที่ อ.ปากช่อง ทำให้พระสงฆ์รอนานและเป็นความเย็นเยื่อรังไร ประโยชน์ ปัญหาขยะล้นวัดล้นเมือง เพราะเชื่อว่าต้องซื้อถังเหลืองไปถวายสังฆทาน ซึ่งบางที่มี ของหมดอายุและของด้อยคุณภาพที่พระท่านไม่ใช้สอย กลืนในปัจจุบันในบางท้องถิ่นกลายเป็น การแข่งขันหาเงินเข้าวัด บางคนเชื่อว่าถวายเงินพระบวชใหม่ได้บุญมาก หาว่าไม่ทำให้พระเป็น อาบัติตั้งแต่วันแรกที่บวช การทอดผ้าบังสุกุลเดิมที่เป็นการสอนให้ญาติโยมให้รู้ว่า เดิมนั้นพระ แสวงหาผ้าจากศพมาทำจีวร ปัจจุบันการทอดผ้าบังสุกุลคือการให้เกียรติผู้มาร่วมงาน เมื่อมีผู้มี เกียรติมาก จึงต้องทอดผ้าจำนวนมาก บางงานถึง ๑๐๐ ผืน พระสงฆ์ที่ชราเดินขึ้นเมรุวนเวียนไปมา และมีวงเวียนตกบันไดเมรุมรณภาพก็มี(จากการบรรยายของพระราชธรรมสารสุธี, ดร. รองเจ้าคณะ จังหวัดศรีสะเกษ) บางท้องถิ่น นิมนต์พระมากกว่า ๔ รูปมาสวดพระอภิธรรมศพ เพราะไม่มีความรู้ ในประเพณี

๒. ความผิดเพี้ยนด้านภาษาที่ใช้ในพิธีการ

ความผิดเพี้ยนที่สำคัญมากคือการพูดผิด เขียนผิดและอ่านผิดในการประกอบพิธีการ ทำให้คนในสังคมเข้าใจผิด อาจกระทบต่อการบูรณาการกับการสอนวิชาภาษาไทย และนักเรียนอาจตอบข้อสอบผิดด้วย เช่นความสับสนระหว่างคำ กำหนดการ หมายกำหนดการ ไทยทาน ไทยธรรม อุโบสถ พระอุโบสถ โอกาส วโรกาส ฐูปเทียน เทียนรูป สุคติ สัมปรายภพ จุดเทียน จุดเทียนชัย คำเหล่านี้ใช้ต่างกันอย่างไร นอกจากนี้ยังมีคนอวดดีดัดแปลงภาษาดั้งเดิม เช่น บังสกุล เป็น มหาบังสกุล (งานพระราชทานเพลิงศพพ่อคุณ บริสุทโธ พิธีกรใช้ผิดเป็น มหาบังสกุล เป็นการผิดเพี้ยนระดับประเทศ) บางทีถึงขั้นเป็น อภิมหาบังสกุล เป็น ไตรเปิด ไตรเอก ไตรรองฯลฯ สภาวัฒนธรรมอำเภอแห่งหนึ่ง แจ้งว่า ถ้าทอดผ้าจนหมดทุกผืน เหลือแต่ของปัจจัย ให้เชิญผู้คนไปทอด ปัจจัยสกุลแทน เป็นความเข้าใจผิดทั้งนั้น บางคนเชิญประธานขึ้นไปยังจิตกาธาน เพราะเข้าใจว่า จิตกาธานก็คือเมรุ หารู้ไม่ว่า จิตกาธาน หมายถึงตรงที่เขาคาดไฟเผาจริงๆ ส่วนหนังสือที่เป็นของทางราชการที่ผู้คนเชื่อถือมากที่สุด คือคู่มือปฏิบัติศาสนพิธีเบื้องต้น กรมการศาสนา พิมพ์เมื่อปี ๒๕๕๘ บางแห่งใช้คำว่า เจริญพระพุทธมนต์ ในงานอวมงคล ทำให้ครู นักเรียนและประชาชน สับสนมาก ครูคนหนึ่งสอนเรื่อง ปาฏิบุคคลิกทาน นำเด็กอ่านผิดหลายเที่ยวว่า ปา ตี บุก คะ ลิก ทาน อีกคนหนึ่งสอนเรื่องสังฆทานนำเด็กอ่านคำว่า ไทยธรรม ว่า ไท ทำ อ่านไทยทาน ว่า ไท ทาน ซึ่งเป็นการอ่านผิดแบบไม่น่าเชื่อ หลายคนคิดว่า อัยมะทันตา คือทำบาปปรับกรรมทันตาเห็น ที่จริงคำนี้แปลว่าผู้เจริญ และพระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนก ทรงอธิบายว่า คำว่าโพชฌาลัย (คือองค์ความรู้) เพี้ยนเป็น โปทาลัย และต่อมาก็คือ ปูทะเล ทำให้ผู้คนเข้าใจว่าพระมหาชนก รอดตายเพราะปูทะเล นี่คืออันตรายจากภาษาที่เพี้ยนจากต้นฉบับ ครูบางคนผลิตสื่อ ผิด ๆ เผยแพร่โดยมีชื่อ ผอ.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นที่ปรึกษา โดยที่ ผอ.อาจไม่เห็นสิ่งที่ผิด

๓. ความผิดเพี้ยนด้านภาษาบาลีที่มีใช้ในพิธีการ

ความผิดเพี้ยนที่สำคัญที่สุดคือการอวดดีดัดแปลงภาษาบาลี และคำแปลภาษาบาลี ที่มีใช้ในพิธีการ เช่น การถวายสังฆทาน ใช้ว่า... สังฆะทานานิ...ถวายผ้าป่าใช้ ...บังสกุลานิ... ล้วนเป็นความผิดเพี้ยนทั้งนั้น พ่อค้าขายถั่งเหลืองถั่งแดงพิมพ์คำถวายสังฆทานแปะไว้ข้างถั่งว่า.... สุทินนัง วะตะ เม ทานัง...ข้อความนี้มีใช่คำถวายทาน เป็นเพียงคำอธิษฐาน ในคำถวายต่าง ๆ มี คำว่า ...อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ...ซึ่งแปลว่า เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้า ทั้งหลาย ตลอดกาลนาน...เท่านั้น แต่ก็มีกรเพิ่มเติมเป็นการอุทิศส่วนบุญให้นาย ก นาย ข ให้มีความสุข ให้พ้นทุกข์ เป็นการนำเอาคำถวายทานและคำกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลมาปนเปกัน การอาราธนาธรรม พรหมา อ่านว่าพรม มา หรือพรม มา ไม่ถูกต้องทั้งหมด อนนวิริ อ่านว่า อัน ทิ

วะ รั้ง หรือ อะ นะ ทิ วะ รั้ง ครูโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งพิมพ์คำถวายเผยแพร่ทางโซเชียลว่า... อิมินา มะยัง ภันเต...ซึ่งที่จริงต้องเป็น...อิมานิ มะยัง ภันเต...

ความผิดเพี้ยนเหล่านี้แพร่กระจายอย่างรวดเร็วทางสื่อสิ่งพิมพ์และโลกโซเชียล ครู หรือ พระสงฆ์ผลิตสื่อขึ้นมาก็ต้องเผยแพร่ทุกท่าน โดยเฉพาะหนังสือของทางราชการ เช่นหนังสือของ กรมการศาสนาเล่มที่กล่าวถึงข้างต้นก็มีผิดเพี้ยนมาก อาจด้วยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ หรือเพราะไม่ได้ ตรวจทาน แต่ผู้คนก็นำไปสอน ไปอ้างอิง และนำไปปฏิบัติเสียแล้ว เช่นพิมพ์คำถวายเสนาสนะว่า... อิมัง เสนาสนะนานิ...ซึ่งผิดหลักบาลีไวยากรณ์ พิมพ์คำถวายข้าวพระพุทฺธ (ควรพิมพ์ว่า บูชาข้าว พระพุทฺธ) ว่า...สาลินัง โภชะนัง..ควรพิมพ์ว่า...สาลินัง โภชะนัง...จึงถูกต้องที่สุด หนังสือศาสนพิธี และมารยาทไทย กรมการศาสนา พิมพ์ปี ๒๕๖๐ พิมพ์คำถวายผ้าป่าว่า ...ปิงสะกุละจีวรานิ... และคู่มือครูวิชาพระพุทธศาสนาของสำนักพิมพ์เอกชนแห่งหนึ่ง พิมพ์เป็นบาลีว่า...ปัสสุกุลจีวรานิ ...ซึ่งล้วนแต่ผิดเพี้ยนทั้งนั้น ... อโรคยา ปรมา ลาภา... เขียนอย่างนี้ผิดกันมาตั้งแต่ระดับกระทรวง จนถึงวัด โรงเรียน และชุมชน (ความคิดเห็นอาจต่างกันได้ แต่หลักวิชาการทางพุทธศาสนาก็ต้องยึดไว้ การดัดแปลงภาษาบาลีซึ่งเป็นหลักแห่งพระพุทธพจน์จึงถือว่าเป็นภัยใหญ่หลวงต่อพุทธศาสนา)

หากปล่อยให้ความผิดเพี้ยนเหล่านี้แพร่กระจายไปในวงกว้าง ศาสนพิธีซึ่งถือว่าเป็น ประตูกำนำผู้คนให้เข้าถึงศาสนาก็จะผิดเพี้ยนมากขึ้น เต็มไปด้วยพิธีการที่ผิด รุ่งรัง บานปลาย ไม่ ประหยัด บางเรื่องไม่มีที่ไปที่มา เยาวชนและประชาชนก็จะหมดศรัทธา เป็นจุดอ่อนที่ถูกคนรุ่นใหม่ โจมตีได้และมุ่งทำลายประเพณีของไทยและไม่เข้าร่วมพิธีการอีกต่อไป แล้วก็ห่างออกไป ๆ ไกล จากพระศาสนา ถอยห่างจากความดีงาม ความสงบ และจะกลายเป็นปัญหาสังคมตลอดไป

สถานศึกษาในฐานะสถาบันหลักทางวิชาการ จึงควรตระหนักและเฝ้าระวังมิให้เกิด ความผิดเพี้ยน โดยการสอนให้ถูกต้อง ปฏิบัติให้ถูกต้อง ปลูกฝังความเชื่อที่ถูกต้องตามหลัก พระพุทธศาสนา จึงสมควรมีการพัฒนาครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นเกราะป้องกันความ ผิดเพี้ยน เป็นที่พึ่งของนักเรียนและชุมชนในเรื่องความถูกต้อง เป็นการปกป้องพระพุทธศาสนาไป ด้วย อันจะส่งผลให้นักเรียนปฏิบัติได้ถูกต้อง มีคุณธรรมจริยธรรมมีความสันติสุขจากธรรมะ ด้วย เหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว จึงได้พิจารณาจัดสร้างหลักสูตรนี้ขึ้นเพื่อให้หน่วยงานทางการ ศึกษาเลือกใช้ในการพัฒนาครูต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ผู้ผ่านการอบรม รู้เท่าทัน ความผิดเพี้ยนจากสื่อการสอน ต่างๆ ที่พิมพ์เผยแพร่ทั่วไปและทางโลกโซเชียล รวมถึงจากอิทธิพลกระแสสังคม

๒. เพื่อให้ผู้ผ่านการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ถูกต้องในพื้นฐานความเชื่อหลักทางพุทธศาสนา สามารถตั้งข้อคิดจากศาสนพิธีแต่ละเรื่องไปสู่การพัฒนาจริยธรรมได้

๓. เพื่อให้ผู้ผ่านการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในภาษาศาสนพิธี ทั้งภาษาไทยและภาษาบาลีเพื่อการนำไปใช้สอนได้อย่างถูกต้องที่สุด

๔. เพื่อให้ผู้ผ่านการอบรมสามารถทำหน้าที่เป็นศาสนพิธีกรได้อย่างถูกต้อง ปรับสิ่งที่ เป็นปัญหาให้กลายเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ประโยชน์ อันจะนำไปสู่การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. เนื้อหาหลักสูตร (อบรม ๒ วัน เต็มตามหลักสูตร หรืออบรม ๑ วัน เนื้อหาดลดลงตามสัดส่วน)

๑. ความเชื่อพื้นฐานทางพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นที่มาของศาสนพิธี

๒. วิเคราะห์การใช้ภาษาไทยในพิธีการที่ผิด และสรุปตัดสินตามหลักวิชาการ

๓. วิเคราะห์การใช้ภาษาบาลีในพิธีการที่ผิด และสรุปตัดสินตามหลักวิชาการ

๔. ฝึกปฏิบัติการเป็นศาสนพิธีกรที่ถูกต้องเพื่อการนำไปสอนได้อย่างถูกต้อง

๕. ฝึกปฏิบัติถอดบทเรียนจากความเชื่อที่มีปัญหาปรับเปลี่ยนให้กลายเป็นประโยชน์

และตั้งข้อคิดจากศาสนพิธีให้มีผลต่อการพัฒนาสังคมและพัฒนาจริยธรรม

๔. วิธีการการพัฒนา

ทดสอบก่อนและหลังการพัฒนา บรรยาย อภิปราย สาธิต ฝึกปฏิบัติและตอบคำถาม สื่อที่ใช้ในการพัฒนา เช่น เพาเวอร์พอยท์ วีดิทัศน์ และ เอกสารแจก

๕. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ครูสามารถรู้เท่าทันกระแสสังคม แยกแยะได้ อะไรถูก อะไรผิด ชี้นำไว้จนเป็นนิสัย

๒. ครูนำความรู้ความเข้าใจและทักษะที่ได้ไปใช้ในการสอนวิชาศาสนพิธีได้อย่างถูกต้อง มีเจตคติที่ถูกต้องและสามารถปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนพิธีได้อย่างมั่นใจ

๓. ครูสามารถปรับเปลี่ยนความเชื่อที่เป็นปัญหาต่อสังคมให้กลายเป็นประโยชน์ สามารถตั้งข้อคิดจากศาสนพิธีไปสู่การพัฒนาจริยธรรม เป็นการช่วยทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา

๖. คุณสมบัติผู้เข้าอบรม

- ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา

- ครูสอนวิชาที่เกี่ยวข้องเช่น สังคมศึกษา วัฒนธรรม และภาษาไทย

- ครูที่ทำหน้าที่พิธีกรหรือประชาสัมพันธ์ หรือผู้สนใจทั่วไป

๗. ข้อมูลวิทยากร

นายทองสุข มันทาทร ข้าราชการบำนาญ วิทยากรอิสระ
ที่อยู่ ๓๓๓/๔๗ หมู่บ้านเซนทาร่าวิล มะลิวัลย์ อ.เมือง จ.ขอนแก่น ๔๐๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๘๑
๘๗๘๕๗๓๐ โทรสาร ๐๔๓ ๒๔๗๑๓๘ อีเมล.thongsookm@hotmail.com

การศึกษา

-ปริญญาธรรม ๘ ประโยค -ปริญญาตรี เกียรตินิยม ภาษาไทย (มศว มหาสารคาม)
-ปริญญาโท บริหารการศึกษา (มหาวิทยาลัยขอนแก่น)

ประสบการณ์การรับราชการ

-ศึกษาธิการจังหวัด (นักบริหาร) - ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา
(นักฝึกอบรม) - ผู้อำนวยการสำนักผู้ตรวจราชการ กระทรวงศึกษาธิการ (นักวิชาการศึกษา)

รางวัลที่ได้รับ

-เสมาทองคำ ศึกษาธิการดีเด่น
-ครุฑทองคำ ข้าราชการพลเรือนดีเด่น
-รางวัลพระราชทานพระธาตุนาดูน ทองคำ ศิษย์เก่าดีเด่น (มศว มหาสารคาม)
-รางวัลพระราชทานเสมาธรรมจักร บุคคลผู้ทำประโยชน์ให้แก่พระพุทธศาสนา

ผลงานวิชาการ หนังสือประกอบการบรรยาย เช่น

-ศิลปะการพูดและการเป็นพิธีกร -๖๐๐ คำถาม พิธีกร พิธีการ
-รวมที่เด็ด เกร็ดการพูด -รวมมุข ประยุกต์ใช้

ประสบการณ์การเป็นวิทยากร ๒๕ ปี บรรยายเรื่อง

-เทคนิคการพูดในที่ชุมนุมชน -การเป็นพิธีกร และการจัดพิธีการ -บุคลิกภาพและการ
วางตนของคนทำงาน -การบริการที่มีคุณภาพ -การทำงานอย่างมีความสุข(คนสำราญ งาน
สำเร็จ) -ศาสนพิธี -การบรรยายให้มีอารมณ์ขัน หรือ เทคนิคขั้นเทพการเป็นวิทยากรมืออาชีพ
-คุณธรรมผู้บริหาร -คุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน -การเจริญรอยตามพระยุคลบาท

หมายเหตุ ผู้ที่ผ่านการอบรมจะได้รับเชิญเข้ากลุ่มไลน์ สามารถสอบถามข้อสงสัย แลกเปลี่ยน
ประสบการณ์กันและกัน ได้เรียนรู้ตลอดชีวิต

